

Joutsan lukion tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma

1. Johdanto

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma osoittaa ne toimenpiteet, joilla lukiossa edistetään sukupuolten välistä tasa-arvoa ja ihmisten yhdenvertaisuutta. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma on osa oppilaitoksen jokapäiväistä toimintaa.

Tasa-arvosuunnitelman tarkoituksena on myös antaa keinoja ja välineitä edistää tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista lukiossa. Tasa-arvoisessa työ- ja opiskeluympäristössä kaikilla on mahdollisuus työskennellä ja opiskella ilman syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Joutsan lukiossa arvostetaan sekä henkilöstöä että opiskelijoita keskeisenä voimavarana tukemalla ja edistämällä tasa-arvotyötä osana yksilön kunnioitusta, oikeudenmukaista ja vastuullista toimintaa sekä yhteistyötä. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen on myös osa inhimilliseen pääomaan panostamista. Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen kohtelu konkretisoituu työntekijöiden ja opiskelijoiden välisissä vuorovaikutustilanteissa sekä työntekijöiden ja opiskelijoiden työolojen kehittämisessä.

2. Lainsäädäntö

2.1 Tasa-arvolaki

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986, tasa-arvolaki) ja sen muutos (1329/2014) 5 a § velvoittavat oppilaitoksia laatimaan tasa-arvosuunnitelman yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa. Tasa-arvosuunnitelman tarkoituksena on sitouttaa henkilöstö ja opiskelijat yhteiseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden edistämiseen.

Oppilaitoksen tulee laatia myös henkilöstöpoliittinen tasa-arvosuunnitelma, jos henkilöstön määrä on säännöllisesti vähintään 30 työntekijää (tasa-arvolain 6 a §). Joutsan lukiossa tämä työntekijämäärä ei täyty. Oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen tähtäävän tasa-arvosuunnitelman laatimisen tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja ennaltaehkäistä sukupuolen perusteella tapahtuvaa syrjintää. Tasa-arvosuunnittelu tukee oppilaitoksessa tehtävää muuta kehittämistyötä ja oppilaitoksen maine hyvänä, oikeudenmukaisena ja aikaansa seuraavana toimijana lisää vetovoimaa. Opiskelijalle puolestaan tasa-arvotietoisuus on tärkeä pääoma tulevaa työelämää varten.

Tasa-arvolaki edellyttää, että tasa-arvosuunnitelma sisältää kartoituksen oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta ja siihen liittyvistä ongelmista. Kartoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota tasa-arvon toteutumiseen opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuorituksia arvioitaessa sekä toimenpiteisiin, joilla pyritään seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. On selvitetävä, miten opiskelijat kokevat tasa-arvon toteutuneen omassa oppilaitoksessaan.

Tämä suunnitelma noudattaa tasa-arvolain määritelmiä sukupuoli-identiteetistä ja sukupuolen ilmaisusta.

Sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan tasa-arvolaisissa henkilön kokemusta omasta sukupuolesta. Sukupuoli-identiteetti on aina yksilöllinen, eikä se välttämättä ole sama kuin henkilölle syntymässä määritelty sukupuoli. Henkilötunnuksesta ilmenevä sukupuoli on ihmisen virallinen, juridinen sukupuoli. Useimpien ihmisten sukupuoli-identiteetti vastaa heille syntymässä määriteltyä sukupuolta.

Transsukupuolisuuden käsite tarkoittaa, että syntymässä miespuoliseksi määritelty henkilö voi kokea olevansa nainen tai naispuoliseksi määritelty henkilö voi kokea olevansa mies.

Transgender tai muunsukupuolinen henkilö kokee olevansa sukupuoleton tai osittain nainen tai mies.

Sukupuolen ilmaisulla tarkoitetaan tasa-arvolaisissa sukupuolen tuomista esiin pukeutumisella, käytöksellä tai muulla vastaavalla tavalla. Sukupuolen ilmaisu on yksilöllistä. Useimpien ihmisten sukupuolen ilmaisu vastaa heille syntymässä määriteltyä sukupuolta. Sukupuolen ilmaisulla tarkoitetaan ainoastaan henkilön sukupuolen ilmentämistä edellä todetulla tavalla, mutta ei esimerkiksi yleisesti henkilön tyylin esiintuomista. Henkilö voi toisinaan kokea tarvetta ilmaista esim. pukeutumisellaan eri sukupuolta, tätä kutsutaan ristiinpukeutumiseksi ja henkilöstä käytetään käsitettä transvestiitti. Transsukupuolisista henkilöistä, transgendereistä ja transvestiiteista käytetään toisinaan yleiskäsitettä transihmiset. Tasa-arvolakia sovelletaan vastaavasti syrjintään, joka perustuu siihen, että henkilön fyysiset sukupuoli määrittävät ominaisuudet eivät ole yksiselitteisesti naisen tai miehen (intersukupuolisuus).

2.2 Yhdenvertaisuuslaki

Yhdenvertaisuudesta ja syrjinnän kielloista säädetään Suomen perustuslain perusoikeussäännöksissä, joita täsmentävät useissa eri laeissa säädetyt syrjinnän kiellot sekä tasapuoliseen kohteluun velvoittavat säännökset. Euroopan unionin jäsenmaat ovat sitoutuneet edistämään yhdenvertaisuutta ja vastustamaan kaikkinaista syrjintää. Vuonna 2000 EU:ssa annettiin rasismia ja työsyryntää koskevat direktiivit. Direktiivit on Suomessa pantu toimeen 1.2.2004 voimaan tulleella yhdenvertaisuuslailla (21/2004). Uuden yhdenvertaisuuslain (1325/2014) tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Lain soveltamisala on laajentunut eli lakia sovelletaan julkisessa ja yksityisessä toiminnassa. Lakia ei sovelleta yksityis- eikä perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan eikä uskonnon harjoittamiseen.

Yhdenvertaisuuslaissa kielletään välitön (suora) syrjintä ja välillinen (epäsuora) syrjintä, häirintä sekä ohje tai käsky syrjiä jotakuta.

Välittömällä sukupuoleen perustuvalla syrjinnällä tarkoitetaan tasa-arvolaisissa:

1) naisten ja miesten asettamista eri asemaan sukupuolen perusteella

- 2) eri asemaan asettamista raskaudesta tai synnytyksestä johtuvasta syystä
 3) eri asemaan asettamista sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella.

Välillisellä sukupuoleen perustuvalla syrjinnällä tarkoitetaan tasa-arvolaisia:

- 1) eri asemaan asettamista sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun nähden neutraalilta vaikuttavan säännöksen, perusteen tai käytännön nojalla, jos menettelyn vaikutuksesta henkilöt voivat tosiasiallisesti joutua epäedulliseen asemaan sukupuolen perusteella
 2) eri asemaan asettamista vanhemmuuden tai perheen huoltovelvollisuuden perusteella.

Tasa-arvolain uuden 6 c §:n mukaan mm. koulutuksen järjestäjien tulee ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Virallisen sukupuolen lisäksi otetaan siis huomioon myös sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän ennaltaehkäisy. Sukupuolivähemmistöön kuuluvien yksityisyyttä tulee kunnioittaa, eikä tasa-arvon edistäminen tarkoita sitä, että ryhdyttäisiin selvittämään ihmisten sukupuoli-identiteettejä tai sukupuolen ilmaisua. Tällainen tieto on salassa pidettävää ja kuuluu yksityisyyden piiriin.

Yhdenvertaisuuslaissa kielletyt syrjintäperusteet ovat: ikä, etninen, tai kansallinen alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, terveydentila, perhesuhteet, ammattiyhdistystoiminta, poliittinen toiminta, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen tai muu henkilöön liittyvä syy (esim. varallisuus, raskaus).

Häirinnässä on kyse ihmisarvoa loukkaavasta käyttäytymisestä. Ihmisarvon käsite viittaa kaikkien ihmisyksilöiden synnynnäiseen ja luovuttamattomaan arvoon sekä jokaisen oikeuteen nauttia perustavanlaatuisista oikeuksista yhdenvertaisesti muiden kanssa. Ihmisen luontainen arvo ei riipu hänen alkuperästään, iästään, terveydentilastaan tai muista ominaisuuksistaan taikka muiden mielipiteistä ja arvostuksista. Henkilön ihmisarvoa tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukkaava käyttäytyminen on häirintää, jos loukkaava käyttäytyminen liittyy edellä todettuun syyhyn (ikä, alkuperä, kansalaisuus jne.) ja käyttäytymisellä luodaan mainitun syyn vuoksi henkilöä halventava tai nöyryyttävä taikka häntä kohtaan uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri. Käyttäytymisen käsite on ymmärrettävä laajasti siten, että kyse voi olla esim. puheista, sähköpostiviesteistä, ilmeistä, eleistä tai epäasiallisen materiaalin esille laittamisesta tai muunlaisesta viestinnästä.

3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoituksena on sitouttaa lukion henkilöstö ja opiskelijat yhteiseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden edistämiseen. Suunnitelma antaa realistista kuvaa nykytilanteesta sekä myös keinoja ja välineitä edistää tasa-arvon toteutumista lukiossa jatkossakin. Tasa-arvoisessa työ- ja opiskeluympäristössä kaikilla on mahdollisuus työskennellä ja opiskella ilman syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Tasa-arvon edistäminen on jokaisen lukiossa toimivan velvollisuus. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on kiinnittää huomiota sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumiseen. Tarkoituksena on ennaltaehkäistä kaikkea sukupuoleen, kieleen, uskontoon, etniseen alkuperään, ikään, kansallisuuteen, vakaumukseen, mielipiteeseen, terveydentilaan,

vammaisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai muuhun syyhyn perustuvaa syrjintää. Kaikilla tulisi olla samanlaiset mahdollisuudet koulutukseen. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on antaa suuntaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyölle oppilaitoksessa. Tasa-arvoa edistetään osana yksilön kunnioitusta, oikeudenmukaista ja vastuullista toimintaa sekä yhteistyötä.

4. Kartoitus nykytilanteesta

4.1. Kyselyn laatiminen ja toteuttaminen

Lukion opiskelijakunnan hallitus, koulun johtoryhmä sekä tutustuivat kysymyksiin etukäteen. Pieniä muutoksia kyselyyn tehtiin em. ryhmien kommentointien perusteella. Huomio kiinnittyi lähinnä sen varmentamiseen, että vastaukset eivät osoitele /yksilöi ketään vastaajista. Esim. vuosiluokat 3. ja 4. yhdistettiin "ylemmiksi vuosiluokiksi", koska 4. vuosiluokan opiskelijoita on määrällisesti huomattavan vähän. Kyselylomake löytyy [tästä linkistä](#).

Opiskelijat vastasivat sähköiseen kyselyyn anonymisti syyskuussa 2020 ryhmänohjaajan ohjeistuksen mukaan. Ohjetilanteessa korostettiin sitä, että kukin opiskelija vastaa kyselyyn vain yhden kerran. Kyselyyn vastasi 58 opiskelijaa eli 91 % Joutsan lukion opiskelijoista. Vastausprosenttia voidaan pitää erittäin hyvänä. Kyselyn tulokset esiteltiin johtoryhmässä, lukion opettajainkokouksessa sekä opiskelijakunnan hallituksen kokouksessa. Näiden kokoontumisten ja niissä käytyjen keskustelujen perusteella laaditaan toimenpide-ehdotukset lukion tasa- arvon ja yhdenmukaisuuden edistämiseksi edelleen. Nämä esitellään luvussa 5.

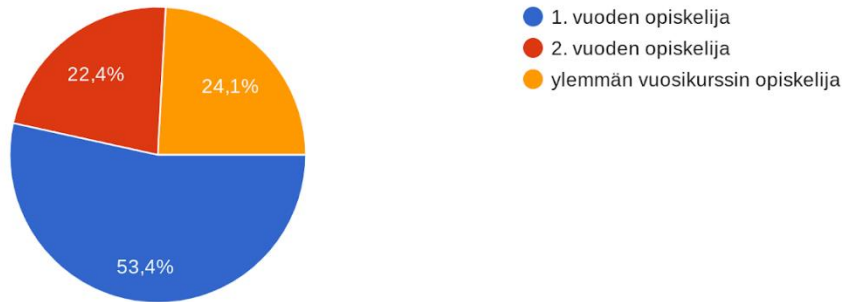
4.2. Kyselyn tulosten yhteenveto ja analyysi

Kyselyn ensimmäisessä osassa opiskelijat arvioivat opetukseen ja oppimiseen liittyviä väittämiä viisiportaisella asteikolla (1=täysin eri mieltä, 5= täysin samaa mieltä). Väittämät käsittelivät tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista opetuksessa ja ohjauksessa sekä kurssisuoritusten arvioinnissa riippumatta mielipiteistä, taloudellisesta tilanteesta, etnisestä taustasta, sukupuolesta, henkilökohtaisista ominaisuuksista ja aikaisemmasta koulumenestyksestä ([kyselylomake](#)). Kyselyn toisessa osassa opiskelijat vastasivat kysymyksiin, jotka liittyivät seksuaaliseen häirintään. Kolmannen osan kysymykset liittyivät kiusaamiseen. Kyselyssä oli myös vapaan sanan osio.

Kyselyn koonti syyskuussa 2020

Kyselyyn vastasi 58 Joutsan lukion opiskelijaa, mikä on n. 91 % lukion koko opiskelijamäärästä. Vastausprosenttia voidaan pitää erittäin hyvänä. Vastaajista suurin osa eli 53,4 % oli ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoita. Toisen vuosikurssin opiskelijoita oli 22,4 % vastaajista ja ylempien vuosikurssien opiskelijoita oli 24,1 %vastaajista.

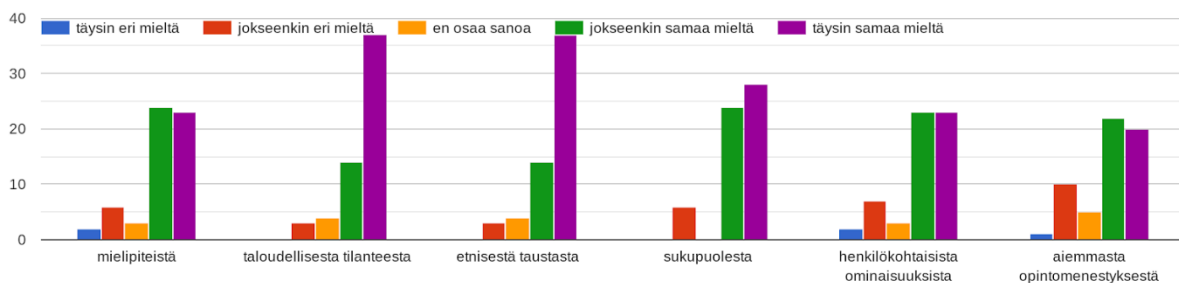
Vuosikurssi
58 vastausta

A. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Ensimmäisessä osiossa kysyttiin **tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista opetuksessa ja ohjauksessa**. Vastausten perusteella opiskelijat kokevat opetuksen olevan pääosin yhdenvertaista riippumatta opiskelijan mielipiteistä, taloudellisesta tilanteesta, etnisestä taustasta, sukupuolesta, henkilökohtaisista ominaisuuksista tai aiemmasta opintomenestyksestä. Vähintään 72,4 % opiskelijoista oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä kaikista opiskelun yhdenvertaisuuteen liittyvissä väittämissä. Parhaiten yhdenvertaisuus koettiin toteutuvan suhteessa taloudelliseen tilanteeseen ja etniseen taustaan. Suurinta hajontaa vastauksissa löytyi, kun kriteerinä yhdenvertaisuudelle asetettiin opiskelijan mielipiteet aiempi opintomenestys tai henkilökohtainen ominaisuus. (Kaavio alla)

1. Opetus ja ohjaus on tasa-arvoista ja yhdenvertaista riippumatta opiskelijan...

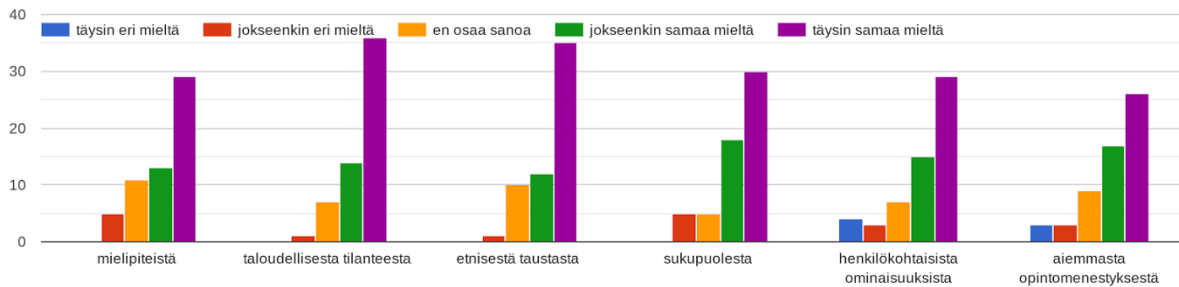

Kurssisuoritusten arvioinnin tasa-arvoisuutta ja yhdenvertaisuutta kysyttiin suhteessa samoihin muuttujiin eli opiskelijan mielipiteisiin, taloudelliseen tilanteeseen, etniseen taustaan, sukupuoleen, henkilökohtaisiin ominaisuuksiin tai aiempaan opintomenestykseen. Arvioinnin osalta vastauksissa näkyi sama suunta kuin edellä esitetyn opetuksen osalta.

Vähintään 64 % opiskelijoista oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä kaikista kurssisuoritusten arvioinnin yhdenvertaisuuteen liittyvissä väittämissä.

Huomion arvoista lienee se, että muutama opiskelija koki henkilökohtaisten ominaisuuksien tai aiemman opintomenestyksen vaikuttavan eriarvoistavasti. (kaavio alla) Seitsemän opiskelijaa 58sta eli 12 % oli jokseenkin tai täysin erimieltä siitä, että kurssisuoritusten arviointi on tasa-arvoista ja yhdenvertaista riippumatta opiskelijan henkilökohtaisista ominaisuuksista. Kuusi opiskelijaa 58:sta eli 10 % oli jokseenkin tai täysin erimieltä siitä, että kurssisuoritusten arviointi on tasa-arvoista ja yhdenvertaista riippumatta opiskelijan aiemmasta opintomenestyksestä.

2. Kurssisuoritusten arviointi on tasa-arvoista ja yhdenvertaista riippumatta opiskelijan

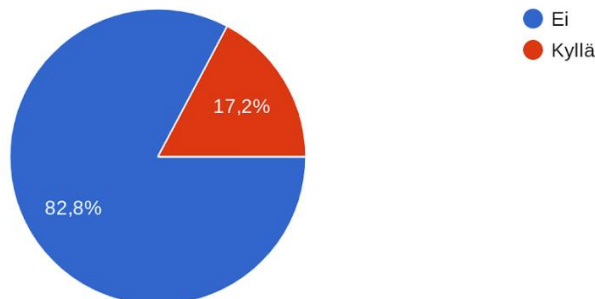

B. Seksuaalinen häirintä koulussamme

Seksuaalista häirintää mittaavassa osiossa 82,8% vastaajista eli 48 opiskelijaa ilmoitti, ettei heitä ole nimelty koulussamme. Kymmenen opiskelijaa puolestaan ilmoitti joutuneensa nimittelyn kohteeksi. (kaavio alla)

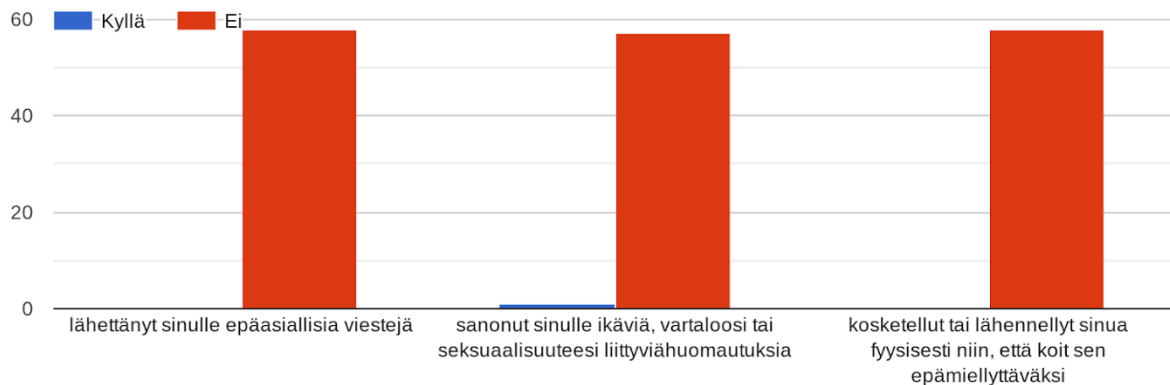
1. Onko sinua nimelty koulussamme?

58 vastausta

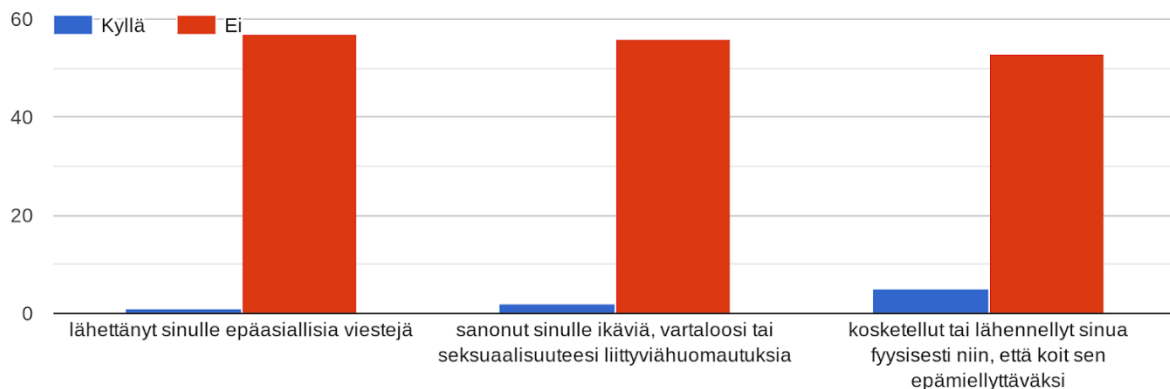
Koulun opettajan tai henkilökuntaan kuuluvan ei ole koettu aiheuttavan häirintää yhtä vastausta lukuun ottamatta, jossa koettiin, että opiskelija on joutunut kuulemaan ikäviä vartaloonsa tai seksuaalisuuteensa liittyviä kommentteja koulumme opettajan tai henkilökunnan taholta.

3. Onko koulumme opettaja tai muu henkilökuntaan kuuluva

Opiskelijoiden osalta vastaavaa vartaloon tai seksuaalisuuteen liittyvää kommentointia ilmoitti kokeneensa kaksi opiskelijaa. Viisi opiskelijaa ilmoitti kokeneensa epämiellyttävää koskettelua tai lähentelyä opiskelutovereiden taholta.

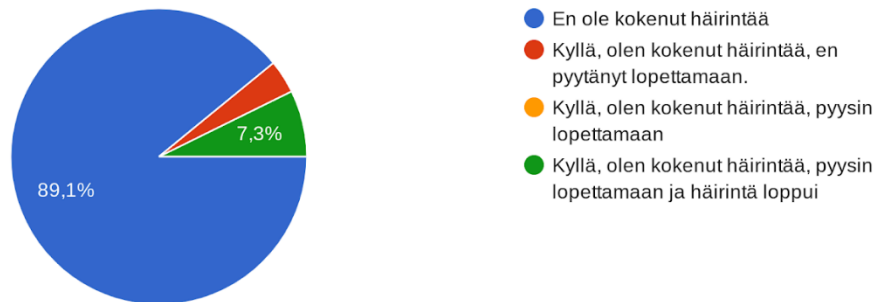
2. Onko koulumme opiskelija

Toisen opiskelijan kohtaamaan seksuaaliseen häirintään ilmoitti yksi opiskelija joutuneensa puuttumaan. Itseen kohdistuneeseen häirintään oli kyselyn mukaan puututtu seuraavasti (kaavio alla)

4. Jos olet kokenut häirintää, kerroitko häiritsijälle, että hänen pitää lopettaa ahdistavaksi tai epämiellyttäväksi kokemasi käytös?

55 vastausta

Opiskelijamäärinä yllä oleva kaavio tarkoittaa seuraavaa: sininen alue 49 opiskelijaa, vihreä alue 4 opiskelijaa ja punainen alue 2 opiskelijaa.

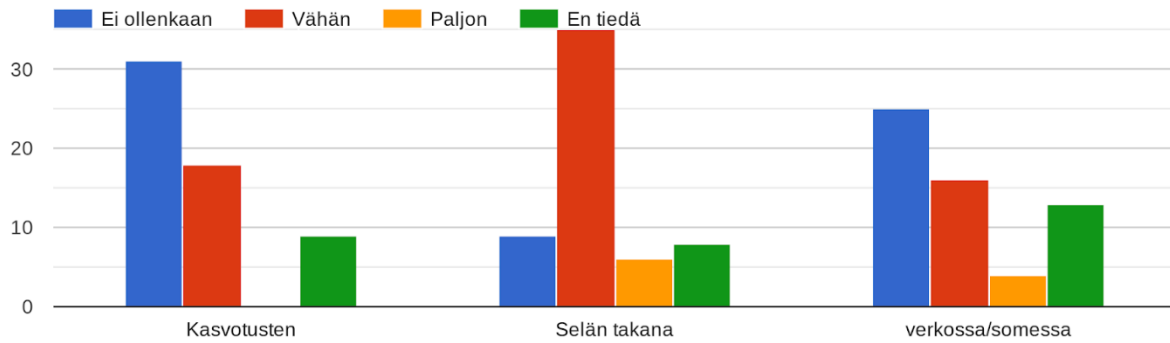
Avoimella kysymyksellä kysyttiin, kenelle häirinnästä tulisi kertoa. Vastauksissa esiintyi toistuvasti seuraavat henkilöt: rehtori, ryhmänohjaaja, opettajat, kuraattori, luotettava aikuinen, terveydenhoitaja ja henkilökunnan jäsen.

C.Kiusaaminen

Kiusaamista koulussa koettiin kyselyn mukaan seuraavasti:

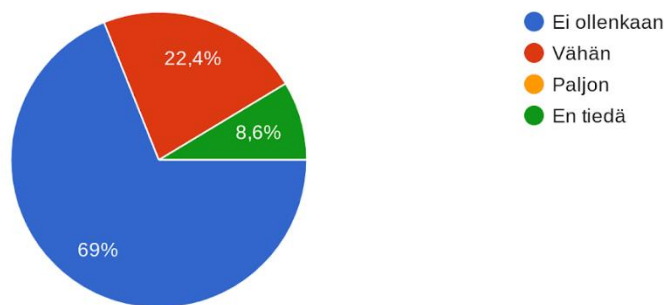
Kuusi opiskelijaa koki, että kiusaamista selän takana tapahtuu paljon, 35 opiskelijan mielestä vähän. Verkossa/ somessa kiusaamista koki paljon 4 opiskelijaa ja vähän 16 opiskelijaa. Kasvotusten kiusaamista paljon ei kokenut kukaan opiskelijoista, vähän 18 opiskelijaa. Kasvotusten ei lainkaan kiusaamista kokeneita opiskelijoita oli 31, verkossa 25 ja selän takana 9. (kaavio alla)

1. Mielestäni koulussamme esiintyy kiusaamista opiskelijoiden keskuudessa:

2. Mielestäni koulussamme esiintyy kiusaamista opettajien tai muun henkilökunnan taholta?

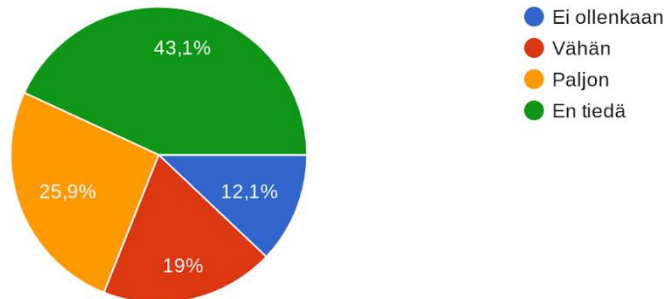
58 vastausta

Opiskelijamäärinä ylläoleva kaavio tarkoittaa seuraavaa: sininen alue 40 opiskelijaa, punainen alue 13 opiskelijaa ja vihreä alue 5 opiskelijaa.

3. Kuinka hyvin sinun mielestäsi koulussamme puututaan kiusaamiseen?

58 vastausta

Opiskelijamäärinä yllä oleva kaavio tarkoittaa seuraavaa: vihreä alue 25 opiskelijaa, punainen alue 11 opiskelijaa, keltainen alue 15 opiskelijaa ja sininen alue 7 opiskelijaa.

Avoimella kysymyksellä kysyttiin, miten opiskelija voisi itse edistää tasa-arvoisuutta ja yhdenvertaisuutta koulussamme. Useissa vastauksissa nousi esiin samat näkökulmat. Näitä olivat toisten kunnioittaminen ja auttaminen, toisten arvostaminen ja puolustaminen, sääntöjen ja oman moraalin noudattaminen. Lisäksi tuotiin esiin ongelmista ja syrjinnästä puhuminen ja varhainen puuttuminen asioihin.

D. Vapaa sana

Vapaa sana -osiossa opiskelijoilta pyydettiin kokemuksia/ havaintoja koulun tasa-arvo-ongelmista, häirinnästä ja/tai kiusaamisesta. Vastauksia avoimeen kysymykseen saatiin 21 opiskelijalta eli 42 % vastaajista. Näissä vastauksissa 9 opiskelijaa kommentoi, ettei ole lisättävää tai että koulussa ei esiinny ongelmaa häirinnän tai kiusaamisen suhteen. Lisäksi palautetta saatiin yksittäisiltä opiskelijoilta mm. opettajien kielteisestä asenteesta sairauspoissaoloihin, oppilaiden sukupuoleen tai kurssivalintoihin. Yksittäisiä vastauksia ei tässä suunnitelmassa esitellä tietosuojaan vuoksi.

5. Toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenmukaisuuden edistämiseksi

Kyselyn tuloksia käytiin läpi koulun johtoryhmän, opiskelijakunnan hallituksen sekä lukion opettajien kokouksissa. Seuraavassa yhteenvetona esille nousseista ajatuksista sekä toimenpide-ehdotuksista.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Kyselyn tulosten perusteella on edelleen syytä kiinnittää huomiota tasa-arvoiseen ja yhdenmukaiseen kohteluun arvioinnissa ja koulussa noudatettavien sääntöjen toteuttamisessa. Asiaa nostetaan esille opettajain kokouksissa ja yhteisissä keskusteluissa. Opettajien on hyvä kiinnittää huomiota siihen, että samat toimintaohjeet koskevat kaikkia yhtäläisesti. Toisaalta on hyvä muistaa, että opiskelijat ovat erilaisia oppijoita, mikä olisi tärkeä muistaa myös oppitunneilla ja tehtäviä annettaessa.

Seksuaalinen häirintä

Johtoryhmäkeskusteluissa nähtiin erityisen tärkeänä, että jokaisen opiskelijan tulee kokea olonsa turvalliseksi ja hyväksytyksi Joutsan lukiossa. Häirintää ei hyväksytä missään muodossa. Opiskelijakunnan hallitus korosti sitä, että opettajien olisi hyvä olla tarkkana omissa kommentissaan. Vaikka tarkoitus olisi ok, saattaa sanoa asioita, jotka eivät oikeastaan kuulu opiskelijoille. Varsinkin henkilökohtaisen elämän esimerkit on hyvä pukea yleistyksiksi.

Häirintätilanteiden käsittelyyn luodaan selkeä toimintamalli ja huolehditaan, että opiskelijat ovat tietoisia toimintamallista. Toimintamallin suunnitteluun rehtori kutsuu koolle työryhmän, johon kuuluu edustajia opiskelijakunnasta, opettajakunnasta sekä oppilashuollosta. Häirintään puuttumisen malli käydään läpi ryhmänohjauksissa yhdessä opiskelijoiden kanssa, jotta jokaisella on jatkossa tieto, kuinka mahdollisessa häirintätilanteissa toimitaan ja kuinka tapausta käsitellään. Kyseinen toimintamalli löytyy myös lukion kotisivuilta. Työyhteisössä tulee tarkasti huomioida, että yksilöillä on eroja siinä, kuinka kukin kokee ja tulkitsee erilaisia tilanteita, esim. koskettelua ja kommentteja ulkonäöstään. Jollekin hyvin lähelle viereen tuleminen ja kannustava taputus voi olla ahdistava kokemus eikä niinkään ystävällinen ele. Työyhteisössä on turvattava jokaiselle kuuluva oma turvallinen tila ja etäisyys.

Kiusaaminen

Joutsan lukiossa kiusaamista ei hyväksytä ja siihen halutaan puuttua entistä ponnekkammin. Todettiin, että kiusaamisesta ja häirinnästä on tarpeen puhua myös lukiolaisille, jotta ei lähdetä työelämään väärillä eväillä. Tästä käydään keskustelua opiskelijoiden kanssa ryhmänohjaajan tunnilla. Samassa yhteydessä keskustellaan, millaiset kommentoinnit tai millainen käytös ovat ok ja millaisiin pitää puuttua; joko itse sanomalla tai asiasta vaikka ryhmänohjaajalle tai opinto-ohjaajalle kertomalla.

Kiusaamistilanteiden käsittelyyn luodaan selkeä toimintamalli ja huolehditaan, että opiskelijat ovat tietoisia toimintamallista. Toimintamallin luo työryhmä, johon kuuluu edustajia opiskelijakunnasta, opettajakunnasta sekä oppilashuollosta. Kiusaamiseen puuttumisen malli käydään läpi ryhmän ohjauksessa. Kyseinen toimintamalli löytyy jatkossa myös lukion kotisivuilta. Joutsan lukion työsuunnitelman mukaisesti lukiossa opiskellaan kannustavassa ilmapiirissä ja kunnioitetaan yksilöllisyyttä ja erilaisuutta. Näin vahvistetaan jokaisen lukiossa työskentelevän itsetuntoa sekä sosiaalisia taitoja. Positiivisen ilmapiirin luominen nähtiin tärkeänä elementtinä

kiusaamisen ja häirinnän minimoimiseksi. Opiskelijakunta tulee järjestämään tempauksia, jotka edistävät yhteishenkeä.

6. Arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteutumisesta ja tuloksista

Edellinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma kyselyineen tehtiin Joutsan lukiossa syksyllä 2016. Tällöin esiin nostetut toimenpiteet liittyivät opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, opintosuoritusten arviointiin, opiskelijakuntatoimintaan sekä häirintätilanteiden ennaltaehkäisyyn ja seurantaan.

Näiden toimenpiteiden toteutumisen pohdintaa ja arviointia esiteltä seuraavassa.

Opiskelijavalinnat

- Opiskelijavalinta on ollut tasa-arvoista, koska opiskelijavalinnoissa noudatetaan lukiolakia sekä opetusministeriön asetusta opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa.
- Opiskelijat on valittu peruskoulun päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvon perusteella.
- Sukupuoli ei ole vaikuttanut opiskelijavalintaan.

Opetuksen järjestäminen

- Joutsan lukiossa on huolehdittu siitä, että opiskelijoilla on yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen.
- Koulun erilaisissa kehitys- ja valmisteluryhmiä koottaessa huolehditaan mahdollisimman kattavasta edustuksesta. Opiskelijan mielipide, taloudellinen asema, henkilökohtaiset ominaisuudet, sukupuoli tai aiemmat opintomenestykset eivät ole olleet valintakriteereinä.
- Opinto-ohjauksessa on painotettu tasavertaista ja monipuolista hakeutumista opiskelijan oman kiinnostuksen ja edun mukaiselle koulutuslalle. Opiskelijoita on rohkaistu valitsemaan heitä kiinnostavia oppiaineita sukupuolesta riippumatta. Ammatillisia vierailuja on toteutettu monipuolisesti eri aloilta.
- Liikunnan kurssit toteutetaan enimmäkseen sekaryhmissä, (futsal, liikuntavalmennus sekä valinnaiset liikunnan kurssit).
- Henkilön vamma on otettu huomioon opetuksen järjestämisessä tarvittavin tukitoimin (henkilökohtainen ohjaaja).

Opintosuoritusten arviointi

- Suoritusten arviointia säätelee lukiolaki ja -asetus sekä Joutsan lukion opetussuunnitelma.
- Opintosuoritusten arvioinnit määrittää valtakunnallisesti hyväksytyt arviointiperiaatteet.
- Arviointiin voi tarpeen vaatiessa pyytää oikaisua.

Opiskelijakuntatoiminta

- Kuka tahansa on voinut hakeutua ehdokkaaksi opiskelijakunnan hallitukseen.
- Vaalit on järjestetty tarvittaessa suljetulla lippuäänestyksellä.
- Opiskelijan mielipide, taloudellinen asema, henkilökohtaiset ominaisuudet, sukupuoli tai aiemmat opintomenestykset eivät ole olleet valintakriteereinä.

Häirintätilanteiden ennaltaehkäiseminen ja puuttuminen

- Opiskelijoita on rohkaistu ilmoittamaan häirinnästä. Tällaisia ilmoituksia ei rehtorille tai ryhmänohjaajille ole tullut.
- Koululla on kiusaamistapausten käsittelyyn selkeät toimintaohjeet (ks. OPS opiskeluhuoltosuunnitelma).

7. Tasa-arvosuunnitelmasta tiedottaminen ja seuranta:

- Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta hyväksyy suunnitelman
- Hyväksytystä tasa-arvosuunnitelmasta tiedotetaan opiskelijoille ja henkilökunnalle rehtorin tiedotuksella Wilmassa.
- Suunnitelma liitetään Joutsan lukion verkkosivuille
- Suunnitelman toteutumista seuraa rehtori yhdessä opettajakunnan ja opiskelijakunnan hallituksen kanssa
- Suunnitelma päivitetään syyslukukaudella 2023.
- Seuraava tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskysely järjestetään syksyllä 2023.

Linkkejä

finlex.fi

oph.fi

[tasa-arvo ja yhdenvertaisuus/oph](http://tasa-arvo.ja.yhdenvertaisuus/oph)

tasa-arvo.fi

[tietoa ja tietotarpeita vammaisuudesta](#)

yhdenvertaisuus.fi